

UDENRIGSMINISTERIET

Spørgsmål fra Udenrigsudvalget til
udenrigsministeren af 21. november 2014.
URU alm.del – spørgsmål 54 stillet af Per
Stig Møller (KF)

URU alm.del spørgsmål 54:

”Hvad kan ministeren oplyse om situationen i Cambodja med angiveligt nylige politiske fængslinger og såvel EU’s som Danmarks reaktion herpå?”

Svar:

I juli 2014 faldt en aftale på plads mellem Cambodjas to ledende partier, regeringspartiet Cambodian People’s Party (CPP) med Hun Sen i spidsen og oppositionspartiet Cambodian National Rescue Party (CNRP) ledet af Sam Rainsy. Dermed var vejen banet for en ophævelse af den blokering af parlamentet, som oppositionen havde iværksat umiddelbart efter valget i juli 2013 i protest mod det officielle valgresultat, som gav CPP en smal sejr.

Siden rammeaftalen i juli 2014 har de to partier forhandlet om de konkrete detaljer i aftalen - først og fremmest i relation til en valgreformpakke, som blandt andet involverer en revision af Valgkommissionens sammensætning og en opdatering af vælgerregisteret. Detaljerne faldt endelig på plads d. 28. november, og dermed skulle grundstenene til en mærkbar forbedring af rammerne for afholdelse af kommunevalg i 2017 og nationale valg i 2018 være lagt.

Det er generelt opfattelsen blandt internationale observatører i Cambodja, at landet siden valget i 2013 har bevæget sig i en mere demokratisk retning. Valget i 2013 var trods sejren en brat opvågning for CPP, idet partiet tabte mere end en fjerdel af dets mandater. Dets solide dominans i cambodjansk politik var reduceret betydeligt, og udfordringen fra en mere samlet opposition reel.

Menneskerettighedssituationen er fortsat problematisk i Cambodja, særligt i forhold til jordrettigheder, arbejdstagerrettigheder og generelt demokratiske rettigheder. En vis grad af liberalisering synes at have fundet sted i de seneste år, således har der fundet omfattende politiske demonstrationer sted i Phnom Penh. Det står dog også klart, at det er svært for CPP at tilpasse sig befolkningens stigende politiske bevidsthed, hvilket særligt var tydeligt i november, hvor mindst 19 aktivister blev anholdt i forbindelse med demonstrationer i byen. De fleste af dem kæmper for jordrettigheder, herunder syv kvinder der demonstrerede mod en dæmnings konsekvenser for deres lokalområde ved at placere deres senge på gaden. De syv kvinder blev idømt et års fængsel efter en kort og summarisk retssag, der varede mindre end en dag. Det samme gjaldt fire personer, der blev arresteret for at demonstrere mod kvindernes dom.

De mest højprofilerede af efterårets arrestationer omhandlede fire medlemmer af CNRP, som er blevet anklaget for at have opfordret til vold i forbindelse med politiske demonstrationer i juli 2014, der endte i et voldeligt sammenstød mellem demonstranter og sikkerhedsstyrker. De fire blev i første omgang arresteret i juli, men de blev løsladt umiddelbart efter, at aftalen mellem de to partier blev indgået d. 22. juli. Premierminister Hun Sen har i forbindelse med nylige genarrestationer forklaret, at der havde været tale om en midlertidig løsladelse, ikke en frikendelse. Ti andre medlemmer af CNRP er også anklaget i samme sag, men de er beskyttet af immunitet som medlemmer af parlamentet. Den mest markante af de fire er Meach Sovannara, som er leder af partiets informationsafdeling og desuden direktør for oppositionsradiokanalen Khmer Post Radio.

Arrestationerne og domsfældelserne understreger, at et af de største problemer med retssikkerheden fortsat er domstolenes manglende uafhængighed. FNs særlige rapporteur for Cambodja, Surya Subedi, har gentagne gange peget på netop dette som en af hovedudfordringerne i Cambodja, og har også kritiseret domstolenes rolle i forbindelse med de seneste arrestationer. EU har taget klar afstand fra arrestationerne, herunder i den lokale presse, og har over for indenrigsminister og vicesstatsminister Sar Kheng protesteret over de arbitrære domme og arrestationer af politiske aktivister og menneskerettighedsforkæmpere.

Danmark har også bilateralt rejst sagen over for den cambodjanske regering. Den danske ambassadør mødtes d. 27. november med Sar Kheng i Phnom Penh og formidlede ved mødet budskabet fra både EU og FNs særlige rapporteur for Cambodja om bekymringen over de omfattende arrestationer. Sar Kheng understregede, at anholdelserne ikke var systematiske, og at domstolene agerede uafhængigt, så regeringen hverken kunne eller ville blande sig. Han anerkendte dog, at dommen af de syv kvinder havde været overraskende hård.

Ambassadøren brugte desuden mødet til at markere de danske bekymringer over fængslingerne af de politiske aktivister fra Khmer National Liberation Front (KNLF), som har hovedkvarter i Danmark. 13 aktivister, heraf seks in absentia, blev i april 2014 idømt meget lange straffe for at planlægge angreb mod Cambodjas statsinstitutioner efter en kort og yderst mangelfuld retsproces. Deres appelsag forventes afholdt i slutningen af året. Danmark følger sagen.